

REDAKTION Ghia Krantz, Högviltsv. 35, 722 42 Västerås. Tel. 33 19 70
Niclas Backström, Bakplåtsv. 10, 724 76 Västerås. Tel. 35 48 97
Ann-Britt Fernström, Florag. 19, 724 61 Västerås. Tel. 11 18 47

AROSFÅGLAR utges av VÄSTERÅS ORNITOLOGISKA KLUBB, c/o Ulf Carlsson, Byggmästarv. 20, 734 00 Hallstahammar, och utkommer med fyra nummer per år. Tidningen och medlemskap i VOK erhålles genom att sätta in 40:- på postgiron nr **1 13 30-8**. Adressändringar sändes till Ulf Carlsson.

VOK har till ändamål att främja utforskandet och skyddet av (främst) Västerås kommuns fågelfauna, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fågelfaunan. Dessa mål vill **VOK** försöka förverkliga bl a genom att ordna föredrag, excursioner samt genom utgivning av **AROSFÅGLAR** fyra gånger per år.

VÄSTERÅS ORNITOLOGISKA KLUBB

- Ordf. Vakant
v ordf. Tomas Gustavsson, Stångjärmsg. 212, 724 73 Västerås. Tel. 35 95 03
Sekr. Gunnar Lignell, Jaktplansg. 1B, 723 48 Västerås. Tel. 14 56 17
v sekr. Lennart Gladh, Flintmästarg. 53, 723 53 Västerås. Tel. 12 45 81
Kassör Ulf Carlsson, Byggmästarv. 20, 734 00 Hallstahammar.
Tel. 0220/156 06
- Ledamöter Bengt Johansson, Fulleöv. 21, 724 65 Västerås. Tel. 11 68 43
Hans-Olof Hellkvist, Ekeholm, Barkarö. Tel. 520 26
Martin Green, Gräsvparvsv. 36, 724 70 Västerås. Tel. 35 71 73
Suppl. Ghia Krantz, Högviltsv. 35, 722 42 Västerås. Tel. 33 19 70
Niclas Backström, Bakplåtsv. 10, 724 76 Västerås. Tel. 35 48 97
- Stugkommitté Martin Green (adress se ovan), Hans Larsson, Lars Dahlberg,
för Åkeräng Ulf Lundström, Magnus Karlsson och Niclas Backström.
- Rapport- Hans-Olof Hellkvist (rapportmottagare, adress se ovan),
kommitté Martin Green, Magnus Carlsson och Niclas Backström.
- Program- Kerstin Jahnke, Ringduveg. 133, 724 70 Västerås. Tel. 35 77 96
kommitté Ghia Krantz, Tomas Gustavsson och Folke Söderberg.

Thomas Skoglund

Sedan 1981 har räkning av rastande simfåglar vid Askövikens utförts varje vår. Själva förfarandet har standardiserats för att undvika vissa felkällor. Bl a har räkningarna utförts endast kvällstid och från samma observationsplats, nämligen Stensjöberget nära Tidö slott. Målsättningen har alla år varit daglig räkning från dagen för första öppna vaken i viken och maj månad ut. Denna målsättning har dock uppfyllts i olika grad olika år, bl a beroende på skiftande väderförhållanden.

Syftet med räkningarna har varit, och i högsta grad fortfarande är, att kontrollera vikens status som rast- och häckningslokal för i första hand doppingar, svanar, gäss, ånder och sothöns. Även andra arter, t ex vadare, noteras också i samband med räkningarna.

Utifrån taxeringsresultaten skall slutsatser förhoppningsvis kunna dras angående olika arters uppträdande i viken. Denna korta rapport skall dock främst redovisa resultaten för några arter. Analys av resultaten vad beträffar korrelation till väder, vattenståndet i viken, samband mellan ekologiskt liknande arter etc, pågår.

Då räkningar utförts under sju år kan vissa statistiska tester av materialet göras. De tester som redovisas här syftar till att påvisa vilka arter som genom åren haft en statistiskt signifikant vikande resp ökande trend. Det test som använts är den s k "Spearman's Rank Correlation". Testen har varit ensidiga, vilket betyder att jag haft en förutfattad mening angående trendens riktning. Detta betyder också att testet är mindre stringent än ett motsvarande tvåsidigt test. I tabell 1 visas därför graden av signifikans, där ett lägre värde på P betyder större signifikans, statistiskt sett.

Nedanstående rader bör läsas tillsammans med figurerna 2-19.

Bland de arter, som har en signifikant vikande trend, märks kanske framförallt svarthakedoppingen, se figur 3, som överhuvudtaget inte sågs under räkningarna 1987. Även salskråken för en tynande tillvaro i viken. När det gäller arter som t ex sothöna kan den vikande trenden möjligen till stor del förklaras av en rad stränga vintrar under 1980-talet. Någon korrelation mellan antalet sothöns i viken och t ex januaritemperaturen i sydligaste Sverige har dock inte kunnat påvisas. Däremot är t ex blåsandens minskning kanske mer förvånande och mindre lätt att gissa orsakerna till. Skäggdoppingen tycks dock ha klarat vintrarna relativt bra, även om vissa minskningar kunnat noteras, särskilt efter vinternarna 1981/82 och 1984/85. Specialisterna bland simändarna, främst årtar och skedand, minskar också (ingen årtar har registrerats under räkningarna sedan 1984) och det ligger här nära till hands att koppla ihop deras beståndsutveckling i viken med en förmodad allmän trend i landet. Denna kan tänkas orsakas

Tabell 1. Statistisk test av trender hos simfåglar i Asköviken våren 1981 - 87. Samtliga arter, som påträffats under räkningarna har testats, men tabellen upptar endast de arter, där statistisk signifikans påvisats. Spearman's Rank Correlation, ensidigt. R_s = korrelationskoefficienten.

Art	R_s	P
Svarthakedopping	-0,964	<0,01 **
grågås	0,714	<0,05 *
kanadagås	0,964	<0,01 **
blåsand	-0,714	<0,05 *
gräsand	0,750	<0,05 *
skedand	-0,786	<0,05 *
vigg	-0,714	<0,05 *
knipa	-0,750	<0,05 *
salskrake	-0,893	<0,01 **
sothöna	-0,786	<0,05 *

av en alltmör tilltagande brist på lämpliga biotoper. Möjligen kan också dylika orsaker ligga till grund för blåsandens minskning.

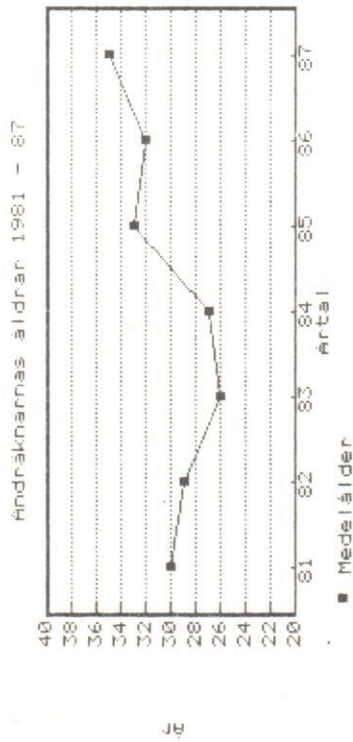
Arter som ökat sina numerärer i viken under de sju åren, är ro-busta arter som t ex kanadagås och gräsand. Kanadagåsen har, med undantag för 1986, uppvisat en stadigt ökande trend, medan gräsanden har ökat markant först de senaste tre åren. Möjligen kan denna ökning vara skenbar, då man skall minnas att de tre senaste våren varit kalla och mycket sena. Detta kan då ha medfört att brist på lokaler med öppet vatten uppstått och fler ånder än normalt har koncentrerats till Asköviken.

Avslutningsvis skall sägas, att fortsatta räkningar är mycket angelägna. Det visar inte minst de mycket oroande trender som ett flertal arter uppvisar. Dessutom kan nämnas, att vi som en "bi-produkt" noterat förekomsten av fritidsbåtar i viken. Jag gissar att den statistiken gett råg i ryggen åt länsstyrelsen, som i våras gick ut med ett förslag om båtförbud i viken under vår och sommar - en tanke VOK väckt för åtskilliga år sedan.

Ett problem inför en eventuell fortsättning av detta projekt, som ursprungligen avsågs pågå i tio år, är det allt större problemet att rekrytera och intressera tjänstviliga observatörer. Figur 1 antyder, minst sagt, att medelåldern bland andräknarna stigit

markant de senaste åren. Detta skall förstås så, att de observerade som varit trogna projektet i många år och som ju blir äldre för varje år skall ha all heder av sina insatser, men om projektet avses bli mer långlivat måste nya räknare rekryteras, åtminstone på sikt.

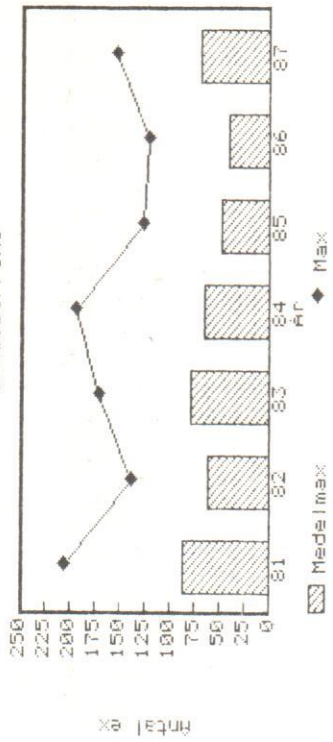
Räkningarna har utförts helt ideellt, utom för 1987, då länsstyrelsen lämnat visst ekonomiskt bidrag. Samtliga andräknare under de gångna åren tackas för sin insats.

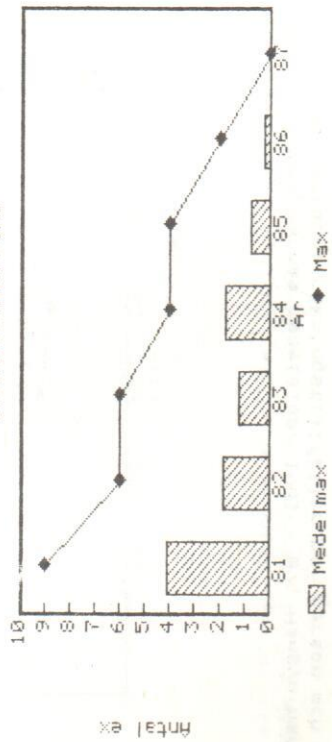
Figur 1. Andräknarnas medelålder 1981 - 87. Hänsyn har tagits till antalet räkningstillfällen per person och år.

Figur 2-19 (följande sidor). För de vanligaste arterna visas diagram över den högsta registrerade siffran varje år. I graferna ingår också staplar, som visar ett s k medelmax för varje år. Detta har framräknats genom att ta medelvärdet av maxnoteringarna för varje femdagarsperiod under våren. Det är detta värde, som sedan legat till grund för de statistiska testerna. Observera att olika skalar använts i de olika figurerna.

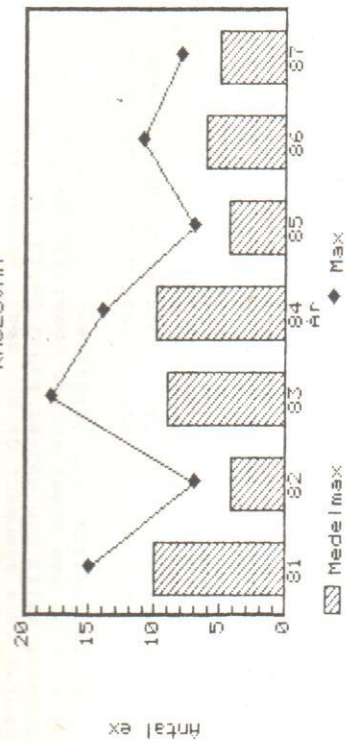
SKAIGGÖPPING

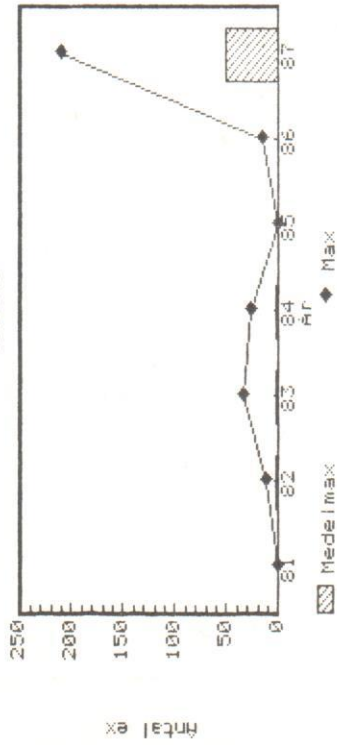
SUARTHAKEDÖPPING

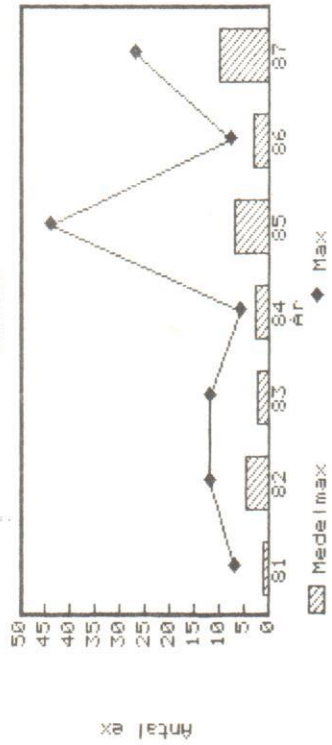
KNOLSVAN

SADIGAS

GRAGAS

KANADIGAS

